FRANCKESCHE
STIFTUNGEN

Alte Drucke

Pavli Castrensis In ... Codicis Partem Patauin[a]e Pr[a]electiones, Francisci Curtij, multorumq[ue]; qui hactenus Doct. incubueru[n]t Appendicibus ...

Paulus <Castrensis>

Lugduni, 1553

Pro socio. Rubrica.

Nutzungsbedingungen
Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.
Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.
Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use
All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.
Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.
For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150729

Visual Library

a ¶Orirêtur actio. An oritur ex emphyteuſi. vide per Card. zaba. ſ c. potuit. in viij. quæſtio. de loca.
b ¶Inter dictionẽ ex. & dictionẽ propter. Adde Cardi. zaba. in c. qualiter in iiij. oppo. de electio.
c ¶Allegans cõtraria. Adde l. eu[illegible] qui. C. de inof. teſta. l. Titio ff. de cõ[illegible] demõ. regula n[illegible] de regu. iur. li. vj. Cardi. in c. vt noſtrũ. in §. oib⁹ in j. no. vt eccl. benefi. dic hoc eẽ verũ in eadẽ inſtãtia iudicij, ſecus in diuerſis. vt xiij. q. ij. in princi. & per Arch. in c. qđ eſt circa prin. l. diſt.

a actum ꝙ orirêtur actio [a] ex mandato: quia
tunc ſi non potuiſſet oriri à principio, non
orirêtur ex poſtfacto. ſed hic non ſic fuit
actum inter partes, ſed vt orirêtur ex alio
contractu propter mandatum. vt dicta. l.
Idemq́ꝫ. §. ſi quis titio. ff. man. quæ declarat
obſcuritatem huius tex. vnde non eſt incõuenĩes quòd ex poſtfacto extra quod actũ
eſt inter partes tacita obligatio naſcatur. vt
l. ſi is qui. §. fi. ff. commoda. & ſic non expedit tranſponere. tex. prout trãſponit gl. nullo alio ſecuto. nec expedit dicere vt dixit
Pla. per iſtũ tex. ꝙ actio ex mãdato nõ oriatur ex mandato: ſed oriatur exẽptione ſubſecuta propter mandatũ. ꝑ prima facie ſonat litera. imò oritur ex ipſo mãdato, extra
tamen id ꝙ fuit actum à principio propter
contractum poſtea ſubſecutum. qui ſi non
eſſet ſubſecutus, non orirêtur. vt in princ. l.
5 †Quintò no. ex tex. dũ dicit. [ex ipſo mãdato: ſed propter mandatum] differentiam inter dictionem ex. &
b dictionẽ propter [b] quia prima ſignificat cauſam proximã: ſecunda remotã. l. iiij. circa prin. de ali. leg. ibi vtrum ex prędijs. & l. eo.
tpe. §. fi. de pecu. Sextò no. in ver. [ſi itaq́ꝫ.] ꝙ emptor non liberaẽ
à pretio ſi ſoluat venditori pecuniã pertinẽtẽ ad ipſum veditorẽ
quia debet transferre in ipſum dominium. cùm teneatur ad quãtitatẽ. l. ex empto. §. fi. ff. de act. emp. & nunc non trãsfert. cũ iam
ſit ipſius venditoris. Septimò in verſic. [nec tamen.] not. à cõtrario ſenſu ꝙ ſi iam eſſet manumiſſa ancilla empta per emptorem,
ceſſaret prouiſio huius. l. fauore liberalitatis. qui fauor præponderet malitiæ ſerui, vt non debeat in ſeruitutẽ redire. & ſic non
potero agere ad recuperationem ancillæ: ſed ſolum ad pretium
actione ex vendito. Itẽ ꝙ ſi nõ ẽ manumiſſa, licet emeris tuo nomine, & cũ intentione nunquam reſtituendi, & ego vẽdiderim
cum intentione nunquã recuperãdi: nihilominus præter intentionem ſerui agere poſſum mandati, vt ipſum reſtituas. & hoc
quando ignorauit mandatum. vt s. in verſi. [itaque.] in verbo
[ignorante.] Si autem ſciuiſſet, non poſſe cõqueri de malitia. vnde non poſſem agere de recuperatione ſerui: & iſte eſt verus intellectus. quem ponit glo. ſuper verbo. [ignorante.] in fi. licet autem ego poſsim agere directa mandati, ſi tñ non curo, tu nõ potes agere cõtraria, vt recipiã ſeruũ: dicẽdo ꝙ ſicut ego poſſum te
cõpellere vt reſtituas, ita tu debes poſſe me repellere. vt ſeruẽ
veritas & ęqualitas. vt l. ꝑterea. ff. mãdati. iũcta. l. ſeruus. vbi hoc
diciẽ agere non poteſt, ſed nec potes agere de peculio ex contractus ſerui. vt l. cũ ſeruus. eo. tit. hoc tamen totũ eſt repertũ & introductũ fauore dñi, & in odium ſerui. quod nõ debet retorqueri
6 ri in eius præiudicium. † No. ꝙ allegans cõtraria, [c] non debet au
c diri. & ſemper ad hoc allegatur. concor. l. j. infra de fur. ſi tamen
vellem agere vt manumittas & etiam ex vendito ad pretiũ, poſſem agere ſi mea intereſt ratione affectionis: quia ille ſeruus erat
filius meus naturalis, vel ſupernaturalis. & tunc tu recepiſti mãdatum de emendo, & manumittendo. & ille eſt caſus in l. cũ ſeruus. & tunc non ſum mihiipſi contrarius. & vtroq́ꝫ modo volo
contrarium ſeruari. & hoc tangitur in glo. magna.

Pro ſocio. *Rubrica.*

1 ☞ *Societas quædam eſt conuentionalis, & quædam incidens, & quæ actiones ex eis oriantur.*

1 † In hoc ti. tractatur de ſocietate cõuentionali. ex qua oritur
actio, quæ eſt vniuerſalis. ſicut actio tutel. vt. ff. eo. l. pro ſocio arbiter: & triplex eſt. nam aliquando eſt omnium bonorum. quo
caſu res hincinde fiunt cõmunes ſtatim contracta ſocietate, etiã
nulla interueniente traditione. vt l. j. §. fi. ff. eo. aliqñ vnius negotiatiõis, aliqñ vnius rei. vt. in l. ij. j. eo. ff. eo. l. v. & in iſtis requiriẽ
traditio, vt res efficiantur cõmunes. l. ſi id ꝙ. ff. eo. & poteſt contrahi re & verbis expreſſo conſenſu, vel tacito. vt in l. iiij. ff. eo. &
ꝙ plenè no. in l. Titiũ & meuiũ. §. altero. ff. de admini. tut. Eſt dare aliã ſocietatem quę dicitur incidens. qñ res efficiuntur cões inter plures abſq́ꝫ eorũ conuentione. vt in hæreditate pluribus delata. Ex qua oritur actio famil. erciſcun: Item in re legata vel donata pluribus, ex qua oritur actio communi diui. de iſtis non tractatur in iſto titulo.

2 ☞ *Sociorum ſi unus ponit pecuniam, puta mille, & alter operam, & pecunia pereat, ſi ille qui ponit operam teneatur reficere medietatem: & ſic quingenta.*
3 *An tunc finita ſocietate ille qui ponit pecuniam debeat retrahere totum capitale?*
4 *Quid in ſocietate animalium, ſi unus ponit animalia: & alter operam.*

LEX I.

1 SOcietatem † Societas conuentionalis pòt ita cõtrahi vt vnus pecuniam & nullam operam: & ecõuerſo alter operã tñ, & nõ pecuniã ponat. h. d. quia pretium operæ ſuccedit loco pecuniæ, vt ff. eo. l. cũ duobus. §.
2 ſi in coeunda. † In tex. ibi. [conferente.] Bal. no hoc verbũ. quia
ex eo apparet ꝙ ille qui ponit pecuniam, cõmunicat eã cũ ſocio
alias non diceretur conferre. & ſic ſtatim traditione facta ſocio illa pecunia eſt tunc communis inter eos. ergo ſi perit, vtrique perit ſcilicet. cuilibet pro ſua dimidia. Si ergo poſui mille qui poſtea pereunt. tu teneris mihi reficere quingenta quæ perierunt
3 tibi & alia quinquaginta mihi. † Item ex hoc ſequitur qđ finita ſocietate de iure communi nõ debeo retrahere totũ capitale. imò debet diuidi inter nos ſicut & lucra poſtea venientia: quia
iam fuit cõmunicata ab ipſo principio. & hoc tenet gl. hic. ſed dicit de cõſuetudine non ſeruari. imò ꝙ ille qui pecuniam poſuit
recuperat capitale añ partẽ. Si ergo durauit ſocietas per plures
annos cũ multis laboribus & expenſis, & tandem non reperitur
in ea niſi capitale poſitũ per vnũ: totũ illud pertinebat ad eũ. &
ſic alter perdidit operas. & ille nihil. ꝙ videẽ abſurdũ: ſed nõ eſt.
quia perdidit cõmodũ pecuniæ quæ ſtetit otioſa, & ſine fructu.
cuius cõmodi loco ſuccedit prætiũ operarũ, nõ loco proprietatis ſecũdũ Bal. & alios. qui dicũt ꝙ id ꝙ gl. dicit eſſe de cõſuetudine, eſt de iure: quia nimis eſſet durum ꝙ ille qui ponit capitale
& nullum lucrũ habuit deberet ipſum communicare cũ ſocio.
& ſic ille lucraretur, & iſte pateretur damnum, vnde nõ eſſet æqualitas. Et ex hoc reſultat aliud quod poſtquam alter non debet habere partem ſi extat capitale non debebit etiam refundere
partem ſi non erat. Communicatio ergo fuit facta reſpectu dominij: non reſpectu lucri vel damni: vt ille qui præſtat operam
debeat aliquid de capitali lucrari, vel emendare. & hoc in pecu-
4 nia † ſed ſi fiat ſocietas in animalibus: & vnus ponit animalia:
alter operam cuſtodiendi, vel paſcendi: ſi tradantur æſtimata, videntur pro parte empta. & pro illa parte pertinet periculum ad
recipientem. vt l. cùm duobus. §. damna. ff. eodem. vbi videtur
caſus. & not. per Bald. s. de pact. l. ſi paſcenda.

1 ☞ *Eoipſo quòd plures communiter emunt aliquam rem, uidentur ſuper ea contrahere ſocietatem ad communem uſum.*
2 *Quòd ille qui ſoluit prætiũ pro tali re communiter empta, præſumatur ſoluiſſe de propria pecunia: non de communi. niſi contrarium appareat.*

LEX II.

1 CVm proponas. † Si plures emunt vnam rem, & vtrique fuit tradita, licet vnus ſoluerit pretium de pecunia propria, & etiam publicas penſitationes, nihilominus res eſt communis non illius tantùm poteſt tamen per actionem pro ſocio repetere
2 partem eius quod ſoluit hoc dicit. † No. ergo quod eoipſo quòd
plures communiter emunt aliquam rem, videntur ſuper ea contrahere ſocietatem ad communem vſum quod patet. quia hic datur actio pro ſocio. & vide circa hoc l. ſi ædes. cum gloſſ. ff. communi diui. Item quòd ille qui ſoluit pretium pro tali re communiter empta, præſumitur ſoluiſſe de propria pecunia: non de
communi. niſi contrarium appareat. quod patet: quia poteſt repetere partem à ſocio. quod eſt not. ſecundum Barto. & benè dicta quia vtile.

LEX. III.

1 CVm in ſocietatis. † Ad hæredem vnius ex ſocijs tranſit actio pro ſocio & commodum ſocietatis. licet non ſocietas. hoc dicit. tex. cum gloſſ.

LEX IIII.

1 SI ſocietatis. † Si conuentio de diuidẽdo bonis fuerit ſtipulatiõe vallata, actio ex ea competens tranſmittitur ad hæredes ex teſtamento vel ab inteſtato. hoc dicit caſus. Si autem nõ eſſet ſtipulatione vallata, ſed nudo pacto facta cõuentio de diuidendo [illegible]

FRANCKESCHE STIFTUNGEN

[..]ra certo modo, tali conuentioni nõ eſſet ſtandum: niſi fuiſſet ad [..]am diuiſionem realiter proceſſum: & etiam traditam: quia tũc [..]ret ſtandum ope exceptionis non autem iure actionis. vt ff. de [..] l. diuiſionis placitum.

LEX V.

Andiu. †Quæ eſt clara & non ſumme. Gl. quærit an actio pro ſocio naſcatur ante finitam ſocietatem & tenet quod non.

LEX VI.

DE ſocietate. †Societas poteſt cõtrahi etiam ſub conditione. non ſolum purè. hoc dicit caſus.

LEX VII.

Ancimus. †Curator furioſi poteſt diſſoluere ſocietatem furioſi. hoc dicit.

De contrahen. emp. & uenditione. *Rubrica.*

[..] vendens ſi eſt minor, & ſic requiritur decretum iudicis, quis iudex interponet decretum: an iudex loci ubi eſt uendens, an loci ubi eſt res.
[..] uendidit & tradidit in inſtrumento appoſita quid operentur.

LEX I.

VEnditiones. †Quod hic dicitur fallit in ſeruo fugitiuo: qui per dominum non poteſt vendi quouſque eſt in fuga poteſt tamen cõſtituere procuratorem ad ipſum reperiendum: & poſtquã reperierit ad vendendum [..] tunc non vendit abſentem: ſed præſentem. vt in l. quod ſæpe. §. [..] eo. t. †Sed quæro quid ſi vendẽs eſt minor: & ſic requiritur decretum iudicis. quis iudex interponet decretũ: an Iudex loci [..] eſt vendens, an loci vbi eſt res. Dic quod vterque eſt idoneus ſecundũ Bal. facit l. magis puto. §. illud quæri. de re eo. & l. pupillo.
3 [..] & cu. da. ab his. †Sed pone quod in inſtrumẽto dixi vendidit & tradidit: cum tamen tempore venditionis tradere non potue[..] quia erat in loco valde longinquo reſpõdeo quod illud verbum non probat traditionem: ſed ex ipſo videtur data licentia emptori vt eam capiat & ſic ſi capit propria authoritate non delinquit: [..] ſi ignorante venditore non ſic ſi ab ipſo nõ haberet licentiam. vt l. ſi ex ſtipulatione. ff. de acq. poſ. iuncta l. pdia. cũ ibi no.

LEX II.

EMptionem. †Emptio & venditio requirũt conſenſum partium. ideo furio-
2 ſus[a] qui non habet conſenſum, vendere vel emere nõ poteſt: niſi tempore quo habet dilucida interualla. h. [..] eſt. & ſatis patet caſus ex prædictis.

LEX III.

1 SI donationis. †Si fiat donatio re vera, et ſimuletur fieri venditio, valet donatio nec poteſt reſcindi propter ſimulationem venditoris donatarius tamen debet implere modum vel conditionem appoſitã in donatione. h. d. volebas enim hic reſcindere donationem ſub ſpe ſimulationis: ſed non poteſt ex iſto capite. licet enim non valeat venditio quã ſimulaſti facere, videlicet tñ donatio quam re vera feciſti. vnde ſi fuit perfecta, nõ poteſt nuda voluntate reſcindi: ſi donatarius ex parte ſua implet quod promiſit, aliàs potes ipſum compellere ad implendum & etiam iſto [..] qui promiſit tibi alimenta, ſi ea non impedit, poſſes reſcindere donationẽ fauore alimentorũ. vt l. j. j. de do. quæ ſub modo.

LEX IIII.

CVm res. †Ei qui per donationem eſt effectus dominus rei irreuocabiliter ſuperueniens venditio nihil adijcit. ſecus ſi non fuiſſet factus dominus: quia poſſet adijcere dominium. Item ſecus ſi reuocabiliter quia põt facere eam irreuocabilẽ. h. d. in effectu. Et dic quod quædam mulier donauit tibi bona ſua, & tradidit ea mortua filius ſuus eadẽ bona tibi vendidit, & quærebas an ex iſta emptione plus iuris acquiſieris quã prius haberes. Et reſpõdetur quod non. ſi ex prima donatione fuiſti effectus dominus irreuocabiliter quia amplius effici non potes nec multiplicari poteſt titulus quod not. quia non ſic in poſſeſſione: quã ſi acquiſiuiſti ex vna cauſa, licet alia ſuperueniat, non videris habere ex illa: ſed ex prima tantũ. l. iij. §. ex pluribus. cũ ibi not. ff. de acquir. poſ. ſed ſi nõ acquiſiuiſti dominium: quia bona donata non erant illius, ſed ſi [..] bene potes ex ſuperueniẽti donatione acquirere qđ prius nõ habebas. et ſimiliter ſi erant ſua, et ſic acquiſiuiſti dominiũ, ſi poterat per filiũ à te aduocari per querelam in confeſſione, donationis venditio facta per eum faciet te irreuocabilem dominũ hoc intellige ſecũdũ gl. ſi vis ſtare venditioni, & ſoluere, vel nõ repetere pretiũ ſolutum: aliàs ſi diceres te emiſſe bona tua, & emptionẽ nõ tenere, & repetere pretium, vel nõ ſoluere, nihil tibi prodeſſet ad excludendum illum à quærela, quia ſic eſſes tibi contrarius impugnando emptionem, & poſtea ex ea te iuuando.

a ¶ Furioſus. Qualiter probet quis furioſus mẽte captus, vel demẽs. vide tex. in l. ob quæ vitia. ff. de ædi. edic. Ang. in l. ſi cum doté. in §. ſi maritus. ff. ſol. ma. Itẽ qui proijcit lapides per viam tex. eſt in l. ij. C. de iu dæ. gl. in l. ſi cũ doté. & ibi Bald. Ange. & Mod. ff. ſol. ma. Item qui tenetur incompedibus. l. diuus. & ibi Bald. ff. de offi. preti. Itẽ qui iuſſit cadauer ſuũ proijci in mare, vt in l. quidã in ſuo. ff. de cõdi. inſti. Item qui nomen ſuũ ignorat vt in l. fi. C. de hære. inſti. Itẽ qui nõ reſpõdet ad propoſitũ, iudicatur furioſus ſecundũ Domi. in c. j. in §. ſi verò. de cleri. egro. li. vj. & i c. ſiliq. de hær. eo. lib. Item ſi infirm[9] prohibet ne aliquæ medicinę ſibi dentur in infirmitate, pſumitur furioſus ſecundũ gl. in verbo inferas. i c. prouidendum. lxxxiij. diſt. Itẽ ex ſermonib[9] quos præſumit furioſus ſecundũ gl. magnã ad fi. in l. ne codicillos. C. de co. et eſt tex. i l. apud Iulianũ. in §. fi. & ibi Bar. in j. no. ff. de leg. j. glo. in c. gonſaldus. xvij. q. ij. gl. in c. legimus. xciij. diſt. & ibi eſt tex. in prin. quod fatuus fatua loquiẽ & de iſta materia vide per Bar. in l. is qui. in §. fi. ff. de tut. & cura. da. ab his & in l. maritũ. ff. de acqr. hære. Alex. de imol. conſi. liiij. inci. Ad queſitũ breuiter concludo in j. vol. & in conſi. xlj. inci. maturẽ. i eo. vo.

1 *Quòd quilibet ex pluribus tutoribus debeat habere adminiſtrationem inſolidum.*
2 *Tutor an poſſit à ſeipſo rem pupilli emere? & quòd non poſſit emere à pupillo: & eidem authoritatẽ præſtare.*
Quid in alio adminiſtratore publico, uel priuato.

LEX V.

1 CVm ipſe. † Tutor durante tutela poteſt palam & bona fide rem pupilli emere & multòmagis vxor eius. h. d. Tunc autem videtur fieri palam & bona fide, quãdo interuenit authoritas alterius tu-
2 toris habentis adminiſtrationẽ. † quia quilibet ex pluribus tutoribus debet habere adminiſtrationẽ inſolidũ. l. ij. ff. de admi. tuto. & vẽditio fit per ipſum pupillum illo tutore authoritatem pręſtante. Et ideo ſi pupillus eſſet infans, non poſſet iſta venditio fieri ſecundũ Bal. certè imò poſſet: quia tunc ſolus tutor ſine pupillo põt actum gerere l. ſi infanti. de iure deli. Itẽ quando eſt facta pro iuſto prętio, & interuenit decretum, ſi eſt res immobilis, vel imobilis, quã ſeruando ſeruari poterat ipſe autem tutor emptor ſi aliũ tutorẽ nõ haberet, non poſſet à ſeipſo emere: quia debet eſſe diſtinctio inter venditorem & emptorẽ ſecundũ Bald. ſed Cy. videtur dicere quia vendit vt tutor & emit vt Titius, & ſic gerit vicem duorum. quod mihi non placet. quia non poſſet hoc fieri bonafide. imò magna eſſet præſumptio cõtra eũ, nec etiam poteſt emere à pupillo, &
b eidem authoritatem præſtare: quia in cauſa propria [b] nõ poteſt authorari. l. j. ff. de au-
3 tho. tut. & vide hic bonam gl. †& quod hic dicitur in tutore, & idẽ in alio adminiſtratore publico, & priuato. vt l. ſi in emptione. §. fi. ff. eo. titu. & ideo executor vltimæ voluntatis habens poteſtatem vendẽdi, nõ poteſt à ſeipſo emere rem executionis ſi non alios ſocios haberet: ſed ſi eos haber, & habeant poteſtatem inſolidum, bene poterit: ſecus ſi non inſolidum, ſed vna cum eo. Tene menti quia frequenter hoc contingit & Epiſcopus poſſet talem emptionem retractare ſi tenderet in pręiudicium pauperum caſus.

b ¶ In cauſa ppria. Ad de Bal. in l. bonorũ. C. q admitti. & tex. & ibi Bal. in l. ſi conſul. ff. de adop.

LEX VI.

1 SI gaudentius. †Non vitiatur actus ſi poſt eius perfectionẽ peruenit ad caſum à quo nõ potuiſſet incipere. h. d. in effectu ſecus ſi ante eius perfectionẽ. vt l. pluribus. §. et ſi placeat. ff. de ver. obl. & ibi vide per Bar. de illo articulo. & in l. verbis. ff. ad l. falci. In tex. ibi. [venditionis.] aliqui habent donationis tũc non faceret ad titulũ. ideo dic venditionis. ſ. pro minori prætio quã valeret donationis cauſa: & ſic valuit cũ non eſſent adhuc coniuges: vt l. ſi donationis. ff. eo. ti. Sed dubium erat quia poſtea cũ matrimonium contractum ſit, & ſic peruenit ad caſum, quod donatio nõ potuiſſet fieri: nec valeret ſi tempore quo facta fuit fuiſſet vxor: ſed non obſtat. vt ſ. dixi. quia iam erat perfecta & conſummata.

2 *Dominus ſi rem ſuam recognoſcat ab alio tanquam à domino, an ſibi præiudicet*